

Smidighet eller tillgänglighet?

– En undersökning om informationstillgång hos två åldersgrupper på
föreningen Friskis&Svettis

Suppleness or accessibility?

– A study on informational access for two age groups at the
Friskis&Svettis association

Anna Lindström

SAMMANDRAG

Smidighet eller tillgänglighet?

– En undersökning om informationstillgång hos två åldersgrupper på föreningen Friskis&Svettis

Suppleness or accessibility?

– A study on informational access for two age groups at the Friskis&Svettis association

2013

Antal sidor: 29

Syftet med undersökningen är att ta reda på ifall en digitalisering av en lokal Friskis&Svettis-förenings träningschema missgynnar en del av föreningens medlemmar. Utifrån svarsmaterial från en enkätundersökning från två åldersgrupper om deras dator-/internettillgång, informationsvanor och mediepreferenser analyseras och dras slutsatser med hjälp av fyra frågeställningar. Resultatet av undersökningen visar att skillnader i tillgång, informationsvanor och preferenser mellan grupperna gör att en fullständig digitalisering av schemat missgynnar vissa medlemmar.

Nyckelord: läsvanor, informationsläsning, tillgång, kommunikation, mobilitet, medier, läsbarhet.

Innehåll

SAMMANDRAG.....	2
1 Inledning.....	4
2 Forskningsbakgrund	6
3 Material och metod.....	10
3.1 Material och metod för materialinsamling	10
3.1.1 Anonymitet.....	11
3.1.2 Enkätfrågornas olika formulering och grad av strukturering	12
3.2 Validitet och reliabilitet.....	14
4 Resultat.....	15
4.1 Hur ser internettillgängligheten ut bland medlemmarna?	15
4.2 Hur väljer man att tillägna sig information?.....	15
4.3 Spelar ålder roll för vilka informationskanaler man väljer att använda sig av?	16
4.4 Hur ser attityderna till tryckta respektive webbaserade medier ut bland medlemmarna?	17
5 Diskussion	21
5.1 Missgynnas en del medlemmar av digitaliseringen av schemainformationen?.....	21
5.2 Material och metoddiskussion.....	24
5.3 Avslutning	25
Litteraturförteckning	26
Bilagor	27
Bilaga 1	27

1. Inledning

Internetanvändningen har ökat kraftigt i Sverige det senaste decenniet och alltfler företag använder sig av digitala informationskanaler. Samtidigt använder sig alltfler privatpersoner av digitala medier för att tillägna sig information. Trots att detta i många fall innebär ökad effektivitet, finns det fortfarande en betydande grupp av individer som inte är delaktiga i den digitaliserade informationssfären, exempelvis på grund av att de inte har tillgång till internet eller för att de inte har något intresse av att bli delaktiga och kanske även föredrar mer traditionella, inte elektroniska, informationskanaler. Olika individers val av informationskanaler kan handla om preferenser och tillgång. Statistik visar också att faktorer som ålder kan ha betydelse för vilka informationskanaler man väljer att använda sig av (Findahl 2012).

Friskis&Svettis (fr.o.m. nu F&S) är en lokal filial av en riksomfattande ideell idrottsförening. Den lokala föreningen har ca 17000 medlemmar i olika åldrar och är baserad i en medelstor svensk stad. Föreningen använder sig av några olika informationskanaler för att hålla sina medlemmar a jour om saker som händer. De huvudsakliga informationskanalerna är föreningens hemsida, föreningens egna, lokala sidor i den rikstäckande tidningen Friskispressen och föreningens Facebook-sida. Informationen som tillhandahålls i dessa kanaler handlar exempelvis om öppettider, olika träningspass och träningschema. I ett samtal med den lokala F&S-föreningens informatör i februari 2013 framgick att föreningen, som en del i det moderna informationssamhället, överväger att med webbens hjälp effektivisera verksamheten. Genom att ta bort det tryckta träningschemat som hittills publicerats i föreningens egna sidor i tidningen och uteslutande erbjuda sina medlemmar ett webbaserat schema vill man effektivisera schemalaggningsen. Man menar att ett webbaserat schema förenklar förändringar och justeringar vad gäller exempelvis schematider och inställda pass. År 2012 genomförde F&S en medlemsundersökning i form av en enkät, där flera av frågorna handlade om hur medlemmarna tycker och tänker om föreningens informationskanaler (F&S Medlemsundersökning 2012). Svaren var generellt positiva, speciellt avseende de elektroniska informationskanalerna. Emellertid utgjordes den största av de sju åldersgrupperna i undersökningen av personer mellan fyrtioett och femtio år, medan åldersgrupperna mellan tjugo och trettio år respektive åldersgruppen mellan sextioett och sjuttio år var tämligen underrepresenterade. Mot bakgrund av denna underrepresentation väcktes ett intresse att

undersöka hur dessa grupper ställde sig till den föreslagna förändringen med informationskanalerna. Som medlem i föreningen och dessutom som representativ för den yngre åldersgruppen var det extra intressant för mig att undersöka detta område.

Syftet med denna undersökning är att ta reda på om en del av F&S medlemmar missgynnas av att föreningen eventuellt tar bort det tryckta schemat. Med hjälp av följande fyra frågeställningar ska syftet försöka besvaras:

1. Hur ser internettillgängligheten ut bland medlemmarna?
2. Hur väljer man att tillägna sig information?
3. Spelar ålder roll för vilka informationskanaler man väljer att använda sig av?
4. Hur ser attityderna till tryckta respektive webbaserade medier ut bland medlemmarna?

2. Forskningsbakgrund

I följande avsnitt presenteras en del statistik om svenskars internettillgång och läsvanor ur ett delvis historiskt perspektiv. Tidigare studier av olika informationskanaler presenteras också, liksom några olika forskares tankar om tryckta och elektroniska informationskanaler. Begrepp som tillgänglighet och användaracceptans förklaras samt poängen med datoranvändning och internets olika funktioner som plattform för information.

Enligt Findahl (2012:56) kan internets framväxt delas in i tre olika skeden. Det första tioåriga skedet räknas från 90-talets mitt då uppkoppling via telefonnätet möjliggjordes i Sverige. Under denna tioårsperiod "skaffade sig en majoritet av svenskarna tillgång till internet". I och med utvecklingen av bredbandet vid 2000-talets mitt initierades det andra skedet i internetutvecklingen. Med nya webbaserade tjänster fördubblades svenskarnas internetanvändning. Det tredje skedet, som pågår just nu, är en period som kännetecknas av en omfattande mobilitet. Denna mobilitet har blivit möjlig tack vare introduktionen av först bärbara datorer och på senare år smartphones och surfplattor. Findahl kallar de tre skedena för *spridningsfasen*, *bredbandsfasen* och *den mobila fasen*. Sammanfattningsvis har internets roll i den svenska kontexten fått positionen som en kompletterande enhet snarare än som en konkurrerande enhet i den mediala kontexten (Findahl 2012:56).

Internets betydelse i åldersgruppen 12-25 år har ökat kraftigt de senaste åren. Findahl (2012:51) beskriver det som att "Personliga kontakter och internet är betydligt viktigare som informationskällor än allt annat". Bland pensionärerna ser det emellertid annorlunda ut, där alla medier anses betydelsefulla. Här tycker man däremot att TV, radio och dagstidningar är viktigare än bland de yngre. Emellertid blir internets betydelse mindre ju äldre man är.

Dessutom känner sig många äldre inte delaktiga i det moderna informationssamhället där många informationskanaler är förlagda till webben. Trots ökad internetanvändning på daglig basis har denna inställning knappt förändrats alls sedan sju år tillbaka (Findahl 2012:52).

Det är tydligt att hur ofta man använder internet såväl i hemmiljö som på arbetsplatsen har betydelse för hur delaktig man känner sig i det moderna informationssamhället.

Åldersgruppen som innefattar personer från femtiosex år och uppåt representerar majoritetsgruppen för känslan av utanförskap. Sammanfattningsvis har denna uppfattning inte ändrats sedan flera år och Findahl spår att denna känsla av exkludering sannolikt kommer att vara beständig.

Internet har emellertid genomsnittligt ökat i betydelse inom alla åldrar, såväl i arbetslivet som i vardagen och i skolan (Findahl 2012:53-54). Även om unga värderar internet högre än vad äldre gör så upplever den senare kategorin internet som viktigt för dem. För gruppen av tolv- till tjugofemåringar har internet större betydelse i vardagen än i skolan. I den här gruppen säger 70 procent att internet är "viktigt (39%) eller mycket viktigt (39%) för dem".

Nilsson (1997:29) beskriver informationskanaler som sprungit ur det moderna informationssamhället som i vissa fall uppdaterade versioner av befintliga kommunikationsstrukturer. De nya mediernas födelse kan ses som ett komplement snarare än en ersättning för existerande medier. I förlängningen innebär ett utökat utbud av informationskanaler bättre möjligheter för tillägnande av information.

Nilssons definition av vanor är "handlingsmönster" och informationsvanor som "handlingsmönster för att hantera information". Enligt honom kan man betrakta olika informationskanaler som "den infrastruktur som möjliggör och begränsar spridningen av information till individer". Vidare menar han att de olika skillnader som förekommer i bruket av och åtkomsten till informationskanaler har likheter med de skillnader som återfinns i konsumtion av andra medier som exempelvis speciella och fackbaserade tidskrifter, där skillnader i konsumtion liknar de för datoranvändande sett till faktorer som kön och ålder.

Nilsson (1997:40) hävdar att bortsett från olika aspekter av direkt användande och upplevelser av olika kanaler för information så kan det vara av intresse att undersöka olika valsituationskontexter, eftersom "Varje val, eller beslut, sker utifrån den information och kunskap man har tillgänglig."

Gärdenfors & Holsanova (2008:33-34) menar att graden av mobilitet hos en kommunikationsmodell spelar roll för dess grad av tillgänglighet. Att tillägna sig information via exempelvis en mobiltelefon eller en laptop istället för en vanlig telefon eller en stationär dator är mer fördelaktigt eftersom det inte har någon betydelse var du befinner dig rumsmässigt.

Holsanova m.fl. (2008:145) menar att den teknologiska utvecklingen har betydelse inte bara i forsknings-, undervisnings- och lärandesammanhang, utan också spelar en betydelsefull roll i vardagen. Successivt tillägnar vi oss mer information via de nya

medierna. De nya informationskanalerna på nätet har inverkan på sättet vi letar efter, lagrar och skaffar oss information och kan även ha betydelse för hur vi väljer och fattar beslut om olika saker. Däremot menar författarna att läsning på webben innebär skillnader i utformning som kan påverka läsarens preferenser: ”Ytterligare lärdomar som man kan dra av digital läsning är att de nya medierna inbjuder till djupläsning, men att läsare samtidigt kan sakna den översikt som de är vana vid från det tryckta mediet”.

Denizhan (2008:279-280) definierar en tillgänglig webbplats som ”en webbplats som kan användas av alla”. Hon beskriver vidare att det är framförallt bland unga och yngre pensionärer som den mest anmärkningsvärda ökningen av internetanvändning skett de senaste åren. Emellertid är ungefär en tredjedel av Sveriges befolkning, trots den teknologiska utvecklingen fortfarande inte en del av internetsfären. Detta har flera orsaker, menar hon, dels handlar det om socioekonomisk nivå och utbildningsnivå men webbplatser kan också vara utformade på ett sätt som gör dem krångliga att använda och därför gör dem svårtillgängliga. När inte alla är delaktiga i det nya informationssamhället och har möjlighet att interagera blir tillgänglighet därmed en demokratiskt betingad fråga, menar hon. Dessutom nämner Denizhan (2008:289) att man bör utgå ifrån målgruppen vid utformningen av en tillgänglig webbplats. Man måste se till att den information man vill förmedla i form av skrift och grafik anpassas efter ”de målgrupper man riktar sig till”.

Allwood (1998:10) menar att syftet med datoranvändning är att förenkla utförandet av arbetsuppgifter. Dessutom kan syftet i många fall handla om att förstärka arbetsresultatets kvalitet, eller att söka uppnå en högre produktivitet. Emellertid förutsätter en datorisering av informationskanaler att man tar hänsyn till olika aspekter av användarvänlighet (Allwood 1998:12). För det första handlar det om åtkomlighet och de tilltänkta användarna måste för att kunna få användning av programmet ha tillgång till det. Dessutom kräver en datorisering att de tilltänkta användarna är positivt inställda till programmet – att det råder användaracceptans. Slutligen måste man fråga sig om användarna har den användarkompetens som krävs, alltså: ”tillräcklig förståelse och tillräckliga färdigheter för att kunna samspela med datorn på ett effektivt sätt” (Allwood 1998:13).

Enligt Allwood (1998:114) är en användares inställning till ett elektroniskt system och övergången från ett analogt till ett elektroniskt system som antingen ett hot eller en tillgång avgörande för hur hens användaracceptans - alltså välvilja till systemet - kommer att se ut.

Om användaren tror sig bli beroende av datorn och förhindras att använda det på grund av begränsad tillgång till systemet kan det leda till att användaracceptansen försämras.

3. Material och metod

I följande avsnitt presenteras inledningsvis studiens material och metod för materialinsamling. Därefter presenteras enkätfrågornas formulering och olika grad av strukturering med olika exempel. Presentationen av enkätfrågorna sker emellertid inte kronologiskt utan varje enskild fråga kategoriseras istället utifrån dess grad av strukturering. Etiska aspekter, anonymitet och metod för analys avhandlas också. Slutligen avhandlas aspekter av reliabilitet och validitet i undersökningen.

3.1 Material och metod för materialinsamling

I denna undersökning är metoden för materialinsamling en pappersenkät. Enkäten innehåller tio frågor som behandlar information och upplevelser av olika informationskanaler på F&S (se bilaga 1 för enkätens faktiska utseende). Enkätens frågeinnehåll har sett likadant ut för respektive åldersgrupp och har godkänts i samråd med både handledare och kontaktperson på F&S innan utdelning. Undersökningen omfattar två olika åldersgrupper, den ena åldersgruppen har bestått av personer mellan tjugo och tjugofem år och den andra har utgjort personer från sextiofem år och uppåt. Respektive åldersgrupp omfattar tjugofem personer och det sammanlagda deltagarantalet är alltså femtio personer. Min bedömning var att en begränsning vid två åldersgrupper skulle utgöra ett rimligt omfång för att sedan kunna genomföra en analys. Dessutom fanns en idé om att den anmärkningsvärda skillnaden i ålder mellan de två grupperna eventuellt skulle kunna visa på intressanta skillnader i svarsmaterialet. Informanterna i denna undersökning har utgjorts av personer som tränar eller arbetar på föreningen F&S. Dessa informanter har valts ut slumpvis samt genom att fråga om deras ålder för att på så vis kunna säkerställa att de passat in i någon av de givna åldersgrupperna. Enkäterna har delats ut på plats i en av F&S lokaler under april och maj månad 2013.

I och med att svarsmaterialet från enkätundersökningen inte går att komplettera i efterhand har målsättningen vid utformandet av det varit att frågorna ska vara så tydligt formulerade som möjligt. På så vis har jag velat slippa ställas inför problem som exempelvis svårtolkade svar eller svarsbortfall från informanterna. Därmed har målsättningen varit att frågorna inte ska vara för långa, för att undvika förvirring hos deltagarna. En logisk disposition av frågorna har eftersträvat och ledande frågor har undvikits. Ytterligare en målsättning har varit att svaren som erhållits ska vara möjliga att, beroende på frågans art, antingen kunna mätas eller tolkas för att slutligen kunna analyseras och användas för att kunna kategoriseras under någon

av de fyra frågeställningarna. Formulering av enkätfrågorna har skett med utgångspunkt i Patel och Davidssons (2011:78) rekommendationer för formulering av enkätfrågor. Huruvida frågornas formuleringar och disposition har varit tillräckligt tydliga avhandlas i avsnittet Material och metoddiskussion av denna uppsats.

Som förberedelse för den slutgiltiga materialinsamlingen genomfördes en pilotstudie hos en grupp representativ för forskningsområdet. Därmed ville jag se till att kunna förändra enkätens innehåll vad gäller exempelvis mängden frågor och hur frågorna är formulerade för att materialet skulle fungera önskvärt i den slutgiltiga studien. Rent praktiskt har det inneburit att en enkätprototyp delats ut bland några av mina bekanta som tränar på F&S och som använder sig av föreningens informationskanaler. Dessa testpersoner fick granska enkäten och komma med synpunkter på ändringar och förbättringar, vad gäller saker som exempelvis frågornas formulering och disposition. Utifrån testpersonernas synpunkter sammanställdes den slutgiltiga enkäten. Pilotstudien genomfördes utifrån Patel och Davidssons (2011:79) rekommendationer.

Ytterligare ett sätt att försöka uppnå önskad svarsfrekvens på den slutgiltiga enkäten har varit att vid utdelningen av enkätmaterial försöka få målgruppen motiverad att besvara enkätfrågorna som materialet bygger på. Således har jag så tydligt som möjligt försökt beskriva för varje potentiell deltagare vad undersökningen syftar till, varför hen passar in i målgruppen och varför hens deltagande är betydelsefullt för resultatet, i enlighet med Patel och Davidssons (2011:74) rekommendationer för att uppnå optimal svarsfrekvens i enkätundersökningar.

3.1.1 Anonymitet

Vid utdelningen av materialet har deltagarna informerats om att enkäten inte avslöjar någon information om vare sig deras namn, kön eller medlemsnummer. Enskilda deltagare i undersökningen går därmed inte att identifiera. Enkäten innehåller alltså ingen från deltagarna personlig information som går att ta del av i efterhand. Därmed följer enkätmaterialen mallen för den anonyma enkäten som Patel och Davidsson (2011:74) definierar den.

3.1.2 Enkätfrågornas olika formulering och grad av strukturering

Vid utformningen av enkätmaterialen formulerades frågor med olika grad av tolkningsfrihet eller *strukturering*. Graden av strukturering för respektive fråga har bestämts utifrån vad som

ansetts vara lämpligt beroende på frågans art, för att därmed få så givande svar som möjligt. Frågor med högre grad av strukturering har använts för att få konkreta, mätbara variabler som passat för numerisk presentation i framförallt tabeller. Frågor med lägre grad av strukturering har använts för att mer ingående belysa deltagarnas åsikter och tankar. Denna del i arbetet baserades på Patel och Davidssons (2011:75-76) definitioner av vad som avser enkätfrågor med låg respektive hög struktureringsgrad.

Exempel på enkätfrågor med högre grad av strukturering i undersökningen är exempelvis enkätfråga 1 respektive 2 som handlar om ålder respektive åtkomst till dator/internet. Enkätfråga 1 användes för kvantitativ mätning av ålder, och ställer frågan ”Är du 20-25/65+”, se bilaga 1. Här gjordes bedömningen att resultaten inte krävde någon djupare presentation mer än att klargöra att deltagarantalet motsvarade förväntningarna om tjugofem personer i respektive åldersgrupp. Enkätfråga 2 ”Har du tillgång till dator/internet?” användes för att mäta tillgången till internet hos deltagarna i respektive åldersgrupp och resultaten från denna fråga presenteras numeriskt i tabell 1. Enkätfrågorna 3 ”Är det viktigt för dig att hålla dig uppdaterad om vad som händer på F&S?” respektive enkätfråga 6 ”Läser du tidningen Friskispressen?” hade i likhet med enkätfråga 1 och 2 fasta svarsalternativ av typen ”Ja” och ”Nej”. Svaren från dessa frågor var enkla att beräkna och resultaten var därför tacksamma att presentera numeriskt i tabeller (se tabell 5 respektive 4). Vid beräkning av data och utformning av tabeller användes Patel och Davidssons (2011:101) rekommendationer för kvantitativ bearbetning, respektive Strömqvists (2010:62-65) instruktioner för tabellers utseende i akademiska uppsatser.

Till skillnad från enkätfrågorna 1, 2, 3 och 6 erbjöd enkätfråga 4, ”Hur håller du dig i så fall informerad om saker som sker på F&S? (Ex. Hemsidan, Facebook, Tidningen.)” mer tolkningsutrymme, eller lägre grad av strukturering, för deltagarna. Frågan, som användes för att se var deltagarna valde att läsa information av olika slag, erbjöd några indirekt givna svarsalternativ. Deltagarna kunde ange fria svar men de flesta valde trots allt att stryka under det alternativ de ville, såsom ”Hemsidan” eller ”Tidningen”. Resultaten från enkätfråga 4 presenteras i tabell 2. Enkätfråga 9 a) ”Föredrar du ett tryckt eller elektroniskt schema?” liknade enkätfråga 4 avseende strukturering, då den inte hade några fasta svarsalternativ. Emellertid valde många av deltagarna att stryka under det eller de alternativ de önskade, även om det inte framgick explicit i enkätmaterialet att man kunde göra på det viset. Frågan

ställdes för att ta reda på deltagarnas preferenser avseende olika informationskanaler.

Resultaten från enkätfråga 9 a) presenteras i tabell 6.

En del frågor i enkätundersökningen har haft relativt låg grad av strukturering och svaren från dessa har därmed fått tolkas och/eller kategoriseras för att kunna omvandlas till mätbara variabler. Hur dessa frågor tolkades och kategoriserades framgår i anslutning till respektive tabell eller under den frågeställning som enkätfrågan faller under. Som exempel kan nämnas resultat av enkätfråga 5 "Hur håller du dig uppdaterad om träningsschemat?". I detta fall genomfördes en sammanfattande beskrivning av vad som kunde tolkas som "webbaserade tjänster" utifrån deltagarnas svar. En förklaring av kategoriseringen återfinns under tabell 3 i resultatdelen. Enkätfråga 7 "Hur ofta är du inne på hemsidan?" hade inga fasta svarsalternativ, men gick att sammanställa då det gick att urskilja ett mönster avseende besöksfrekvens i deltagarnas relativt korta och översiktliga svar om hur ofta de besöker hemsidan. Resultaten av enkätfråga 7 presenteras i löpande text under avsnitt 4.2 i resultatdelen.

Ytterligare två exempel på enkätfrågor som gett mer abstrakta svar och som därför har fått konkretiseras för att kunna tolkas och mätas är enkätfråga 8 respektive 9 a) och b). På enkätfråga 8 "Vad tycker du om att det tryckta schemat eventuellt tas bort från tidningen och förläggs till webben?" har jag valt att tolka och kategorisera svaren utifrån de tre kategorierna *positiva svar*, *negativa svar* och *neutrala svar* (se avsnitt 4.3 för förklaring) för att på så vis kunna mäta dessa. Enkätfråga 9 b) som ställer frågan "Varför?" apropå preferens vad gäller tryckt respektive elektroniskt schema på fråga 9 a) hade i likhet med enkätfråga 8 lägre grad av strukturering. I och med att svaren på denna fråga i vissa fall var relativt utförliga gjordes bedömningen att resultaten bäst presenterades som oavkortade och oredigerade citat.

Tolkningen av svaren på enkätfråga 9 b) presenteras i löpande text, genom att vad som kan påstås vara generella mönster i svaren i respektive åldersgrupp preciseras i anslutning till frågan. Vid analys av frågorna med lägst grad av strukturering har jag förhållit mig till Patel och Davidssons (2011:105-106) rekommendationer för kvalitativ materialbearbetning, där författarna menar att det handlar om att hitta fenomen för tolkning och förståelse av olika, kanske mer abstrakta fenomen. Diskussion om enkätens strukturering avhandlas i avsnittet Metod och materialdiskussion i denna uppsats.

3.2 Validitet och reliabilitet

Målsättningen med rapporten är att det som inledningsvis avses undersökas överensstämmer med vad som konkret undersöks, att studien således uppfyller validitets- respektive reliabilitetskravet. I och med att undersökningen bär en del kvalitativa drag har målsättningen varit att tolkningarna av undersökningens resultat ska vara så tydliga som möjligt för läsaren. Detta gäller såväl tabellers utformning som olika förklaringar av tolkningar av mer abstrakta fenomen i svarsmaterialet. Därför har, utöver förklaringar till tolkningar i löpande text, även bifogats enkäten i sin helhet (se bilaga 1). Slutligen har jag efter genomförd undersökning erbjudit F&S och i den mån det varit möjligt även deltagarna i undersökningen tillgång till forskningsrapporten och därmed försökt uppnå även kommunikativ validitet i arbetet. Validitets- och reliabilitetsaspekter har tagits med hänsyn till Patel och Davidssons (2011:108) rekommendationer för att uppnå validitet i kvalitativa studier.

4. Resultat

I följande avsnitt presenteras och sammanställs resultaten av svarsmaterialet från enkätundersökningen under de fyra frågeställningarna som nämns i inledningen och i avsnitt 3.2. Presentationen görs med numeriska tabeller och/eller med förklarande kategoriseringar i löpande text. Resultaten av respektive enkätfråga presenteras inte kronologiskt utan placeras istället under den frågeställning där de anses passa bäst.

4.1 Hur ser internettillgängligheten ut bland medlemmarna?

Sett till resultat av enkätfråga 2 “Har du tillgång till dator/internet?” som presenteras i tabell 1 är det tydligt att tillgången till dator/internet hos deltagarna är ganska omfattande. Av sammanlagt femtio deltagare i enkätundersökningen var det emellertid två personer som svarade att de inte hade tillgång till dator/internet, dessa två ingick båda i den äldre åldersgruppen 65+.

Tabell 1 Internettillgång i två olika åldersgrupper på F&S

Åldersgrupp	Tillgång	Ej tillgång
20-25	25	0
65+	23	2
Totalt	48	2

4.2 Hur väljer man att tillägna sig information?

Av resultaten från enkätfråga 4. “Hur håller du dig i så fall informerad om saker som sker på F&S? (Ex. Hemsidan, Facebook, Tidningen.)” som presenteras i tabell 2 går det att avläsa att trettiofyra personer, sexton deltagare i respektive åldersgrupp, svarade att de läste informationen som finns på hemsidan. Fyra personer i den yngre åldersgruppen och tre i den äldre åldersgruppen angav Facebook som plats för läsning av information. Fem personer i den yngre åldersgruppen och femton personer i den äldre åldersgruppen svarade att de läste informationen i medlemstidningen Friskispressen. Endast två av deltagarna i den yngre åldersgruppen svarade utanför angivna svarsalternativ enligt följande: “via vänner” respektive “i så fall internet”. Ett svarsbortfall på två personer i den yngre åldersgruppen kunde avläsas på enkätfråga 4 (se tabell 2).

Tabell 2 Platser att informera sig på i två olika åldersgrupper på F&S

Åldersgrupp	Hemsidan	Facebook	Tidningen	Annat	Svarsbortfall
20-25	16	4	5	2	2
65+	16	3	15	0	0
Totalt	32	7	20	2	2

Det visar sig också utifrån svaren på enkätfråga 7 ”Hur ofta är du inne på hemsidan?” att de yngre i mycket större utsträckning besökte hemsidan, jämfört med de äldre. Medan de allra flesta i den yngre åldersgruppen besökte hemsidan veckovis, var det endast tre personer i den äldre åldersgruppen som gjorde det. Utifrån svaren från enkätfråga 4 som demonstreras i tabell 2 går det att dra slutsatsen att webbaserade tjänster (Hemsidan och Facebook) sammantaget är vanligast som plattformar för läsning av information som rör F&S i båda åldersgrupperna då sammanlagt trettionio personer angett dessa. Tidningen är näst viktigast då tjugo personer angett den som plats att informera sig på.

4.3 Spelar ålder roll för vilka informationskanaler man väljer att använda sig av?

Svarsresultaten av enkätfråga 5 “Hur håller du dig uppdaterad om träningsprogrammet?” visar däremot en tydlig uppdelning mellan den yngre och den äldre åldersgruppen vad gäller läsvanor på webb respektive tidning eller annat medium (se tabell 3). I den yngre åldersgruppen svarade en majoritet om tjugo deltagare att de använde sig av webbaserade tjänster. Ingen i den yngre åldersgruppen angav tidningen som plats för läsning av programmet. Fyra av 20-25-åringarna svarade att de överhuvudtaget inte hade något behov av att läsa programmet, eftersom de uteslutande tränar på gymmet. En person svarade “ja” på enkätfråga 5 vilket kan tolkas som att deltagaren feltolkat frågan.

Tabell 3 Olika sätt att läsa träningsprogrammet på hos två åldersgrupper på F&S.

Åldersgrupp	Webbaserade tjänster	Tidningen	Läser inte programmet	Oklara svar/ Feltolkningar	Svarsbortfall
20-25	20	0	4	1	0
65+	10	9	0	2	2
Totalt	30	9	4	3	2

Förklaring: Med webbaserade tjänster menas i detta fall Hemsidan, Facebook, App. eller andra alternativ som exempelvis “online” vilka angavs av deltagarna själva då frågan hade fria svar. Här kategoriserades webbaserade tjänster som tjänster förlagda till webben.

Svarsresultaten från enkätfråga 5 i den äldre åldersgruppen visar att tio personer, alltså hälften så många som i den yngre åldersgruppen, använde sig av webbaserade tjänster för läsning av schemat, medan nio personer angav tidningen som plats för läsning av schemat (se tabell 3). Några avvikande svar ur den äldre åldersgruppen citeras enligt följande: “info gång till gång” och “personkontakt och tidning”. Två av deltagarna i den äldre åldersgruppen svarade “nej” respektive “ja” på enkätfråga 5 och det går därmed att dra slutsatsen att dessa deltagare måste ha feltolkat frågan. Två personer i den äldre åldersgruppen besvarade inte frågan.

Ytterligare en distinktion avseende ålder och läsvanor kunde utläsas vid beräkning och sammanställning av svar på enkätfråga 6: “Läser du tidningen Friskispresen?” (se tabell 4). I den yngre åldersgruppen svarade femton av deltagarna ja på frågan medan tio deltagare svarade nej. I den äldre åldersgruppen svarade samtliga deltagare ja på enkätfråga 6.

Tabell 4 Läsare av tidningen Friskispresen i två olika åldersgrupper på F&S

Åldersgrupp	Läser	Läser ej
20-25	15	10
65+	25	0
Totalt	40	10

4.4 Hur ser attityderna till tryckta respektive webbaserade medier ut bland medlemmarna?

Enkätfråga 8 ”Vad tycker du om att schemat eventuellt tas bort från tidningen och förläggs till webben?” hade fria svar. Svaren har analyserats och fördelats i kategorierna *positiva svar*, *negativa svar* och *neutrala svar*. Med *positiva svar* menas svar som antyder en välvillig inställning till idén om att ta bort det tryckta schemat i tidningen, vilket kan vara svar som rör sig alltifrån exempelvis ”ok” till ”jättebra”. Med *negativa svar* menas svar som direkt ”nej dåligt” eller indirekt ”det är bra med tidning” ifrågasätter förslaget. *Neutrala svar* avser svar som uttrycker likgiltighet av typen ”det spelar ingen roll”. Utifrån denna svarsgruppering har fjorton personer i den yngre åldersgruppen gett *positiva svar*, åtta personer har gett *negativa svar* och tre personer *neutrala svar*. Bland de *negativa svaren* hos den yngre åldersgruppen utlästes att man haft aspekter på internet-/datortillgång eller brist på detsamma, framförallt hos äldre personer i åtanke. Exempel på ifrågasättande svar hos den yngre åldersgruppen citeras som följer:

”Ok för mig då jag kollar schemat på webben, men kan förstå om det blir en brist för de som inte är lika aktiva på webben”.

”OK för mig. Kanske dåligt pga äldre”

”Det tycker jag inte är bra. Jag läser tidningen mer än hemsidan.”,

”Jag tycker det är bra att ha det i pappersform.”

”Jättebra, kanske problematiskt för äldre som ej har tillgång till internet.”

”Vet inte, kanske drabbar de äldre mest om de inte är datorvana”,

”Mig gör det inte så mycket, men det blir ju synd om de som inte har dator eller vill gå in på internet för att kolla schemat.”

”Det skulle fungera, men det är skönt att det tryckta schemat finns när internet strular.”

I den äldre åldersgruppen såg svaren på enkätfråga 8 lite annorlunda ut. Av samtliga deltagare gav sju personer, alltså hälften så många som i den yngre åldersgruppen, *positiva svar* på frågan och en av deltagarna gav ett *neutralt svar*. Resterande deltagare var däremot tämligen skeptiska till den eventuella förändringen. Exempel på mer *negativa svar* på frågan citeras som följer:

”Inte bra. Alla ej tillg. Till dator.”

”Bra om det finns kvar”

”Vill ha den i tidningen”

”Bra om det finns på båda.”

”Nej” [författaren tolkar detta som om hen tycker att förslaget är dåligt]

”Ha det kvar i tidningen”

”inte bra!”

”Det är bra med tidning”

”Nej dåligt”

”Bör vara kvar”

”Inte bra”

”dåligt”

”Alla har ju inte datorer. Tidningen behövs för närvarande”

”Ej bra”

”Bra som det är idag.”

Resultaten av enkätfråga 3. “Är det viktigt för dig att hålla dig informerad om vad som händer på F&S?” visar att de allra flesta deltagarna i enkätundersökningen anser det vara viktigt att

kunna läsa information om saker som rör föreningen. Fyrtiosex personer, tjugotre personer i respektive åldersgrupp svarade ja på enkätfråga tre, medan fyra personer var av motsatt uppfattning (se tabell 5).

Tabell 5 Betydelse av att hålla sig informerad i två åldersgrupper på F&S

Åldersgrupp	Viktigt	Inte viktigt
20-25	23	2
65+	23	2
Totalt	46	4

På enkätfråga 9 a) "Föredrar du ett tryckt eller ett elektroniskt schema?" svarade fyra personer i den yngre åldersgruppen att de föredrog ett tryckt schema medan en majoritet om nitton stycken svarade att de föredrog ett elektroniskt schema (se tabell 6). Två personer i denna åldersgrupp svarade avvikande enligt följande: "Båda funkar men föredrar internet" och "Tycker det ska finnas båda alternativ så alla lätt kan ta del av schemat, men jag själv föredrar nog ändå elektroniskt, det är smidigt att gå in på hemsidan för att kolla. Där uppdaterar de ju även förändringar". Sistnämnda svar har även tagits med i resultatanalysen av fråga 9 b) nedan, då detta svar ansågs vara relevant även där. I den äldre åldersgruppen svarade en majoritet om tretton deltagare att de föredrog ett tryckt schema medan åtta deltagare svarade att de föredrog ett elektroniskt schema. Avvikande svar hos den äldre åldersgruppen citeras enligt följande: "Det spelar ingen roll" och "Det kan hända att datorn inte fungerar. Då är det bra med tryckt schema". En av deltagarna i den äldre åldersgruppen besvarade inte frågan.

Tabell 6 Preferens avseende tryckt respektive elektroniskt schema i två olika åldersgrupper på F&S

Åldersgrupp	Tryckt schema	Elektroniskt schema	Båda/Annat	Svartsbortfall
20-25	4	19	2	0
65+	13	8	2	1
Totalt	17	27	4	1

Sammanfattningsvis går det att utläsa en distinktion avseende ålder och preferens utifrån svaren på fråga 9 a), där den yngre åldersgruppen tydligt föredrar ett elektroniskt alternativ medan majoriteten av den äldre åldersgruppen föredrar det tryckta alternativet (se tabell 6).

På enkätfråga 9 b) skulle deltagarna motivera varför de föredrog ett tryckt respektive elektroniskt schema. Här fanns inga givna svarsalternativ, utan deltagarna kunde besvara frågan fritt. I och med att svaren är fria har jag tagit mig friheten att tolka svaren och försökt urskilja något slags mönster i respektive kategori och åldersgrupp. I den yngre åldersgruppen nämnde två av de som föredrog ett tryckt schema att man kunde sätta upp det på väggen. En av dessa deltagare nämnde även möjligheten att ringa in sådant i schemat som hen ansåg intressant. En annan person i denna åldersgrupp tyckte att det var "Enklare att kolla på". Två personer i den yngre åldersgruppen svarade avvikande enligt följande: "Tycker det ska finnas båda alternativ så alla lätt kan ta del av schemat, men jag föredrar nog ändå elektroniskt, det är smidigt att gå in på hemsidan för att kolla. Där uppdaterar de ju även förändringar" respektive "Båda funkar, men föredrar internet." Några ord som frekvent användes av den yngre åldersgruppen avseende preferens för elektroniskt schema var "smidigt" och "lättare". Flera personer nämnde också fördelen med att det elektroniska schemat var tillgängligt i mobiltelefonen, exempelvis enligt följande: "Smidigt, speciellt med internet i mobilen så kan man kolla överallt" och "Smidigt att se från dator/mobil, uppdateras kontinuerligt m.m."

I den äldre åldersgruppen motiverade två personer preferens avseende tryckt schema på enkätfråga 9 b) på liknande vis som två personer i den yngre åldersgruppen, nämligen fördelen med att kunna sätta upp schemat på väggen. Två av deltagarna beskrev att de tyckte att det var bättre läsbarhet med tryckt schema. Tre deltagare i den äldre åldersgruppen svarade att de tyckte att det var enklare med tryckt än med elektroniskt schema. Två personer svarade "Alltid tillgängligt". De kanske mest intressanta svaren var nog ändå de som hade anknytning till tillgänglighet enligt följande: "har ingen dator" och "Det kan hända att datorn inte fungerar. Då är det bra med tryckt schema". Vad gäller preferens avseende elektroniskt schema så fanns det i den äldre åldersgruppen, till skillnad från svaren i den yngre inga tydliga, genomgående gemensamma nämnare, men ord som "lättare" och "lättillgängligt" nämndes av två av deltagarna. Emellertid hittades ett extra intressant svar enligt följande: "kan tas ut på skrivaren hemma", vilket kan tolkas som en indirekt preferens hos deltagaren avseende tryckt schema.

5. Diskussion

I följande avsnitt diskuteras inledningsvis resultaten av undersökningen utifrån syftet som nämns i inledningen och därefter följer en separat material och metoddiskussion. Dessutom diskuteras frågor som väckts under arbetets gång samt förslag på framtida forskningsfrågor. Slutligen ges en kort beskrivning av undersökningens betydelse för min framtida karriär.

5.1 Missgynnas en del medlemmar av digitaliseringen av schemainformationen?

Resultaten från enkätfråga 2 som presenteras under 4.1 visade att många av deltagarna i undersökningen hade tillgång till dator/internet. I den yngre åldersgruppen var tillgången total. Emellertid saknade två personer i den äldre åldersgruppen, alltså åtta procent av deltagarna i denna grupp, tillgång till dator/internet. Trots att alltfler svenskar fått tillgång till internet det senaste decenniet, i och med *spridningsfasen* och *bredbandsfasen*, som Findahl (2012:53-54) beskriver, så visar resultaten från enkätundersökningen klart och tydligt att tillgången inte är hundra procentig idag. Därmed utesluts två personer från informationsflödet. Väljer man att se dessa siffror som representativa för F&S fullständiga medlemsantal skulle alltså betydligt fler medlemmar potentiellt uteslutas om föreningen verkställde en digitalisering av schemat.

Om man begrundar fenomenet tillgänglighet, och att tillgång eller inte tillgång till internet faktiskt kan ses som en demokratiskt betingad fråga blir siffrorna för internettillgång intressanta - för vem har egentligen möjlighet att tillgå informationen som F&S tillhandahåller? Följden av att inskränka schemainformationen till att endast omfatta hemsidan, blir att somliga medlemmar fråntas möjligheten att ta del av och läsa informationen och eventuellt också påverka, som Denizhan (2008:279-280) beskriver.

I och med att en klar majoritet av deltagarna tycker att det är viktigt att hålla sig informerad om saker som händer på F&S som resultaten av enkätfråga 3 visar så borde det vara lika viktigt att se till att all värdefull information som föreningen tillhandahåller ska vara tillgänglig för denna majoritet. Om schemat tas bort från tidningen och endast blir tillgängligt på webben så innebär det en inskränkning på medlemsinflytandet eftersom två personer i den äldre åldersgruppen saknar tillgång till informationen då de saknar internettillgång. Hemsidan blir alltså inte en tillgänglig sådan, det blir inte en webbplats som är tillgänglig för alla, som Denizhan (2008:279-280) beskriver. Det blir inte en demokratisk informationskanal.

En gemensam nämnare för båda grupperna var att man i stor utsträckning läste generell information om saker som händer inom föreningen på webben, vilket framgår av resultaten från enkätfråga 4. Emellertid var det mycket som skilde de båda grupperna åt avsett informationsvanor. Exempelvis visade resultaten av enkätfråga 5 en tydlig skillnad mellan de olika åldersgrupperna, i och med att en majoritet av deltagarna i den yngre åldersgruppen läste schemat på webben, medan ingen i denna åldersgrupp läste schemat i tidningen. I den äldre åldersgruppen svarade däremot nio personer att de läste schemat i tidningen. Endast tio personer, alltså hälften så många som i den yngre åldersgruppen, svarade att de läste schemat på webben. En rimlig slutsats av detta är att webben är mest betydelsefull för schemaläsning i den yngre åldersgruppen medan tidningen har störst betydelse för schemaläsning i den äldre gruppen.

Skillnaden i informationsvanor mellan de båda åldersgrupperna blir ännu tydligare sett till resultaten från enkätfråga 6, där det framgår att samtliga deltagare i den äldre åldersgruppen uppgav att de läste tidningen Friskispressen medan endast femton av deltagarna i den yngre åldersgruppen svarade att de gjorde det. Även resultaten från enkätfråga 7 visar en tydlig åldersbetingad uppdelning, då deltagarna i den yngre åldersgruppen visade sig vara betydligt mer frekventa besökare av hemsidan. En möjlig slutsats av detta är att omfattningen av internetanvändande spelar roll för hur inkluderad eller exkluderad man känner sig i informationsflödet och att det därmed går att tolka denna skillnad i omfattning av internetanvändande mellan de båda grupperna som ett varningstecken på en känsla av exkludering från informationsflödet i den äldre åldersgruppen, som Findahl (2012:52) beskriver. Ytterligare en slutsats som kan dras av detta är att tidningen Friskispressen har en betydelsefull roll som informationskanal då sammanlagt fyrtio av femtio informanter svarade att de läste den.

”Smidigt” var det mest förekommande ordet i svaren på enkätfråga 9 b), avseende preferens för elektroniskt schema, i den yngre åldersgruppen. Denna smidighet handlade dels om att det var enkelt att läsa schemat på datorn. Emellertid menade flera av de yngre deltagarna att smidigheten också handlade om möjligheten att läsa schemat i mobiltelefonen. Med tillgång till en smartphone blir också den webbaserade informationen som F&S tillhandahåller tillgänglig var man än befinner sig. Läsning av information på telefonen blir därmed fördelaktigt eftersom det är mer lättillgängligt än användandet av mer traditionella medier. Emellertid var mobilitetsaspekten ingenting som syntes i svaren från de äldre deltagarna: inte

en enda person i den äldre åldersgruppen svarade utifrån aspekter av mobilitet och inte en enda av deltagarna i den äldre åldersgruppen nämnde ordet ”smidigt”. Mobiliteten som beskrivs i svaren från den yngre åldersgruppen belyser det som Findahl (2012:54) och Gärdenfors & Holsanova (2008:33-34) beskriver som en del av tillgängligheten i det moderna informationssamhället. Men om denna virtuella möjlighet inte inbegriper alla, i detta fall de äldre, inkluderas inte alla i den lättillgängliga informationssfären.

Annat som framkom i enkätfråga 9 b) var att flera av de äldre deltagarna upplevde att det tryckta schemat erbjöd ”bättre läsbarhet”, jämfört med det elektroniska. Även om många äldre hämtar information på webben, talar dessa uppgifter för att läsoplevelsen av information på webben ser annorlunda ut för de äldre än för de yngre. I anslutning till deltagarnas schemapreferenser tåls att fundera på poängen med att utgå ifrån målgruppen vid utformning av informationen; att säkerställa att informationen som ska förmedlas anpassas efter målgrupperna som informationen är riktad till. Resultaten från enkätfråga 9 b) talar för en åldersbetingad skiftande preferens i schemaläsning. Väljer man att ta bort det tryckta schemat finns det sannolikt medlemmar som kommer att sakna läsbarheten som kommer med det tryckta formatet, den typ av läsbarhet som Denizhan (2008:289) och Holsanova m.fl. (2008:145) beskriver. Endast den yngre åldersgruppen kommer därmed att gynnas av en digitalisering av schemat, medan den äldre åldersgruppen missgynnas.

Vid genomgång av svaren från enkätfråga 8 ”Vad tycker du om att det tryckta schemat eventuellt tas bort från tidningen och förläggs till webben?” går det att ytterligare ifrågasätta förslaget om att ta bort det tryckta schemat, då nästan hälften av deltagarna eller sammanlagt tjugofyra personer gav *negativa svar* på frågan. Majoriteten av deltagarna i den äldre åldersgruppen var skeptiska till förslaget, men flera av de yngre deltagarna var också ifrågasättande, även om de flesta av de yngre samtidigt föredrog ett elektroniskt schema. En rimlig slutsats av detta är att de skiftande schemapreferenserna hos informanterna är viktiga för F&S att begrunda, eftersom en digital schemaomläggning innebär att man bortser från många medlemmars preferenser.

Ett sätt att betrakta ett borttagande av det tryckta schemat är att det innebär att förstöra en för många, framförallt äldre, fungerande infrastruktur för informationsläsning. När alla inte har tillgång till F&S digitala infrastruktur blir idén om förändring i informationskanalerna, som F&S överväger att genomföra, inte gynnsam. En potentiell effekt av att som medlem inte

kunna ta del av den information som F&S erbjuder, är att det får betydelse för de val man gör, som Nilsson (1997:33) beskriver. Kanske väljer man exempelvis bort träning på F&S för att man saknar information om schemat.

Om man ser till F&S idé med att ta bort det tryckta schemat – att effektivisera schemalagningen sammantaget med begreppet användarvänlighet, enligt principerna *åtkomlighet* och *användaracceptans* (Allwood 1998:10-12) finner man att ett eventuellt borttagande av det tryckta schemat inte är att föredra. För det första finns det en uppenbar brist i åtkomlighet till hemsidan och det elektroniska schemat på F&S då två personer i undersökningen saknar tillgång till dator/internet. För det andra visar resultaten från enkätfråga 7 att de äldre använder hemsidan betydligt mindre än de yngre. För det tredje, vad gäller användaracceptans, så påvisar svar från enkätfråga 8 att det inte råder fullständig välvilja för att övergå till ett endast webbaserat schema. Sammanfattningsvis är det tydligt att två personer direkt missgynnas av ett borttagande av schemat, då de saknar tillgång till dator/internet och därmed hemsidan där det finns. Indirekt missgynnas fler då full välvilja till ett endast elektroniskt schema inte råder bland deltagarna, sett till svaren från enkätfråga 8 respektive 9 a) och 9 b).

Utifrån deltagarnas angivna åsikter och preferenser, som belyser ett mångsidigt användande av olika informationskanaler, torde ett varierat utbud av informationskanaler leda till bättre förutsättningar för informationstillgång. Sannolikt bör man därför som (Nilsson 1997:29) och (Findahl 2012:56) beskriver betrakta de nya elektroniska medierna som ett komplement istället för en ersättning för befintliga medier. Om informationstillgängligheten för medlemmarna på F&S ska vara optimal bör såväl tryckt som elektroniskt schema användas. Därmed är min slutsats av enkätsvaren att det mest fördelaktiga vore att inte utesluta den ena informationskanalen till fördel för den andra.

5.2 Material och metoddiskussion

Sammantaget gav enkäten önskad svarsfrekvens. Tanken var att tjugofem personer i respektive åldersgrupp, alltså sammanlagt femtio personer skulle besvara enkäten vilket blev utfallet. Emellertid kan man i retrospektiv kanske fundera över enkätfrågornas formulering och grad av strukturering. Svartsbortfall som kunde avläsas på exempelvis fråga 5 och 9 a), samt en del svar som antyder feltolkningar av enkätfrågorna, reser frågan om det hade varit möjligt att formulera sig tydligare för att därmed få en bättre svarsfrekvens på enskilda frågor.

Vissa frågor hade också svarsalternativ som inte var uppenbart givna eller fria, som exempelvis enkätfråga 4. Här hade svarsalternativen kunnat formuleras tydligare. Slutligen kan tilläggas att annan metod för materialinsamling, exempelvis en kvalitativ intervju, hade kunnat ge ett mer mångfasetterat underlag för analys.

5.3 Avslutning

Under undersökningens gång väcktes ytterligare frågor som skulle vara intressanta att gå vidare med. Exempel på sådana frågor är om faktorer som kön spelar roll för internettillgång och hur man använder olika medier samt ifall en studie på en annan organisation hade fått ett annat utfall. Dessutom vore det intressant att studera fler åldersgruppers internettillgång och informationsvanor. Sammanfattningsvis är min förhoppning att undersökningens resultat om variation i informationstillgång och informationsvanor först och främst ska vara värdefulla för F&S inför en eventuell schemaomläggning. Dessutom är min förhoppning att de kunskaper denna studie har gett ska vara till hjälp inför en eventuell karriär som informatör eller kommunikatör.

Litteraturförteckning

Tryckta källor

Allwood, Carl Martin 1998: *Människa- datorinteraktion. Ett psykologiskt perspektiv*. Lund: Studentlitteratur.

Denizhan, Funda 2008: *Tillgänglighet på webben* (s.279-280) i Domeij, Richard (Red.) *Tekniken bakom språket* Falun: Norstedts akademiska förlag.

F&S Medlemsundersökning 2012. Materialet finns i författarens ägo.

Gärdenfors, Peter & Holsanova, Jana 2008: *Att kommunicera med och utan teknik* (s.33-34) i Domeij, Richard (Red.) *Tekniken bakom språket*. Falun: Norstedts akademiska förlag.

Holsanova, Jana, Holmqvist, Kenneth & Holmberg, Nils 2008: *Läsning i gamla och nya medier* (s.145) i Domeij, Richard (Red.) *Tekniken bakom språket* Falun: Norstedts akademiska förlag.

Patel, Runa, & Davidsson, Bo, 2011: *Forskningsmetodikens grunder. Att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. Upplaga 4:3 Lund: Studentlitteratur.

Strömquist, Siv 2010: *Uppsatshandboken*. 5 uppl. Halmstad: Hallgren & Fallgren.

Svenska skrivregler Språkrådet och Liber 2008. 3 uppl.

Internetkällor

Findahl, Olle 2012: *Svenskarna och Internet 2012*. Hämtat från .SE (Stiftelsen för Internetinfrastruktur): <http://www.internetstatistik.se/rapporter/svenskarna-och-internet-2012/>
Hämtat: 2013-09-02

Nilsson, Anders 1997: *Informationsvanor i förändring*. Hämtat från Nordicom: http://www.nordicom.gu.se/common/publ_pdf/5_029_042.pdf
Hämtat: 2013-09-02

Muntliga källor

Informationsansvarig på F&S 2013: muntl. Möte (1.2.2013)

Bilaga 1

Informationsvanor i olika medier

1. Är du mellan

20-25 65+

2. Har du tillgång till dator/internet?

Ja Nej

3. Är det viktigt för dig att hålla dig informerad om vad som händer på F&S?

Ja Nej

4. Hur håller du dig i så fall informerad om saker som sker på F&S? (Ex. Hemsidan, Facebook, Tidningen.)

5. Hur håller du dig uppdaterad om träningsschemat?

6. Läser du tidningen Friskispresen?

Ja Nej

7. Hur ofta är du inne på hemsidan?

8. Vad tycker du om att schemat eventuellt tas bort från tidningen och förläggs till webben?

9.

a) Föredrar du ett tryckt schema eller ett elektroniskt schema?

b) Varför?

